BAVĀRIJAS LATVIEŠU VĒSTNESIS

LATVIAN NEWS BULLETIN IN BAVARIA

Authorized by Military Government, DISCC QK. — 2870

Redakcija — Editorial Office: Herzog-Rudolf-Str. 49, Munich

Iznāk reizi nedēļā — Published weekly

Nr. 5 | 1945. g. 15. septembrī | Minchenē

Trimdas ziemai nākot

Tā vairs nav tālu. Bavārijā ziema nav tik gaŗa un barga kā pie mums, bet tomēr tai jāsagatavojas. Vēl ir bēgļu mītnes, kur jāguļ uz grīdas, kur jumti laiž cauri mitrumu un pa logu spraugām svilpo vējš. Malkas vai ogļu nav gandrīz nekur. Katrā nometnē, katrā bēgļu mītnē to visu labi pārdomāsim un, visiem roku pieliekot, visvajadzīgāko, visnepieciešamāko padarīsim. Paši. Nāks palīgā UNRRA, pat vācu pašvaldības. Bet darīsim to.

Par mūsu turpmākās dzīves galīgo nokārtojumu mēs vēl arvien neko nezinām. Tur, uz kurieni vērstas mūsu domas un skati, notiek taisni tas, no kā daudzi bēga. Mēs, kas līdz 1939. g. 3. septembrim neesam bijuši Padomju Savienības pilsoņi, baudām Rietumu Sabiedroto aizsardzību un palīdzību. Tātad: mums vēl jāgaida, varbūt visa ziema. Būsim pacietīgi, disciplinēti un noteikti likumu un mūsu pašu iekšējo pienākumu veikšanā. Algots darbs patlaban ir laime, kas uzsmaida nedaudziem. Strādāsim sev un savai nākotnei. Lai katra latviešu bēgļu nometne pārvēršas tautas universitātē ar daudz fakultātēm, kur reizē praktisks un izglītības darbs kūsā no rīta līdz vakaram. No pašu akadēmikiem, skolotājiem, inženieŗiem un lietpratējiem smelsimies zināšanas un iemācīsimies amatus. Piemēri un paraugi nav jāmeklē: tos jau radījusi Fišbacha pie Nīrnbergas un daža laba mazāka nometne. Tā gūsim jaunus spēkus un arī jaunu pamatu sev un mūsu turpmākam dzīves ceļam.

Mūsu kaŗavīrus pārvieto uz ziemas nometnēm

Latviešu kaŗavīrus no gūstekņu nometnēm Ziemeļvācijā — Putlosas u. c. šajās nedēļās pārvieto uz ziemas nometnēm vairāk uz rietumiem, pie Holandes robežām. Jaunajās nometnēs latvieši vairs nebūs kopā ar vāciešiem. Mūs informē, ka visus latviešu kaŗavīrus apsolīts pārvietot uz parastām gūstekņu nometnēm. Līdz šim Putlosā Latviešu leģiona komandieŗa plkv. Kripēna vadībā atradās 10.200 mūsu kaŗavīru. To 1. rezerves pulku komandē pltn. Celle, 2. rez. p. — plkv. Liepiņš, 3. p. — maj. Siliņš, 4. p. — pltn. Birzulis, 5. p. — maj. Balodis, 6. p. — maj. Baumanis (basketbola treners). Šo vienību pamatā 15. latviešu divīzija ar būvpulkiem, policijas pulkiem „Rīga", „Kurzeme" un 3. policijas pulks. Augusta pirmajā pusē pie viņiem pārveda 1.600 latviešu kaŗavīru no Nejengammenas, kur aiz dzelonstieptu žogiem un smagos dzīves apstākļos vēl bija jāpaliek 123 vīrsniekiem un instruktoriem. Dara visu iespējamo, lai glābtu arī viņus. Pārvietoti arī ap 3.000 latviešu kaŗavīri no Fallingsborsteles nometnes. Plkv. Januma pulka 980 vīru joprojām atrodas ogļraktuvju darbos Beļģijā. Arī tos mēģina izpestīt. Ziemeļvācijā atseviškās slimnīcās — Fuldā u. c. atrodas mazākas grupiņas latviešu kaŗavīru — invalidu. Ja tos izdosies atbrīvot, tad par viņiem gādās Latvijas Sarkanais krusts. Latviešu kaŗavīri sagaida un prasa, lai tautieši viņiem visdrīzākā laikā palīdz, jo tas, kas klizmā un nelaimē, pats sev palīdzēt nevar. — „Latvijas Sarkanais krusts Lībekā, aprūpības birojs un Nacionālā komiteja veic apbrīnojamu darbu latviešu kaŗavīru likteņa atvieglošanā", mums raksta nupat no Ziemeļvācijas pārbraukusi kaŗavīra sieva Helga Bērziņa, kas bēgles gaitās apmetusies Altētingā. „Aizvien jaunās gūstekņu nometnēs atklāj, ka tur ir arī latviešu kaŗavīri. Piederīgo sainīši un vēstules tad plūst pie viņiem nepārtrauktā straumē. Bavārijā arī ir gūstekņu nometnes, kur atrodas latviešu kaŗavīri. Vai mēs visi kopā tiešām nevarētu glābt, kas vēl glābjams: sameklēt še,

Mūsu aprūpētāja - UNRRA

Daudz desmittūkstošiem latviešu bēgļu pajumti un pārtiku tagad dod UNRRA (United Nations Relief and Rehabilitation Administration) — Vienoto Naciju palīdzības un rehabilitācijas (līdzšinējā stāvokļa atjaunošanas) pārvalde. Tā ir starptautiska saimnieciska organizācija, ko Vienotās Nacijas nodibinājušas kā pakalpojumu aģentūru, kuŗai jāpalīdz atbrīvotām zemēm atrisināt nekavējošās grūtību problēmas. Šo organizāciju var salīdzināt ar pasaules banku, kas naudas vai kredita vietā izlīdz ass valstu okupēto zemju tautām ar precēm, cilvēkiem un visādu iespēju sagādāšanu, bet tikai pašā pirmajā straujo pārmaiņu laikā. 1943. g. 9. nov. 44 valstu delegāti, kas pārstāvēja turpat 80 proc. no visas cilvēces, parakstīja UNRRA's vienošanos, kuŗā nosacīts: „... pēc tam, kad Vienoto Naciju bruņotie spēki atbrīvojuši jebkuŗu teritoriju, tās iedzīvotājiem jāsaņem pret viņu ciešanām atbalsts un palīdzība pārtikas, apģērbu un pajumtes veidā, atbalsts lipīgo slimību novēršanā un veselības atgūšanā ... jāveic priekšdarbi un jārada iespējas gūstekņu un emigrantu atgādāšanai viņu dzimtenē, neatliekami nepieciešamai lauksaimniecības un rūpniecības ražošanai un svarīgāko dzīves nozaŗu atjaunošanai."

UNRRA's padomes otrā sanāksmē Montriolā vienošanās pārveidota, atļaujot organizācijai sniegt atbalstu arī atbrīvoto zemju pilsoņiem, kas turēti ienaidnieka zemēs (Displaced Persons — pārvietotās personas). Ar to UNRRA'i bija dotas tiesības piegādāt atbrīvotām tautām pārtiku un apģērbus, kur vien tas vajadzīgs, un *uzņemties aprūpību arī pār pārvietotām personām, ieskaitot bezpavalstniekus un grupas, kas piespiedu kārtā pārvietotas no savām zemēm rases, reliģijas vai Vienotām Nacijām labvēlīgās aktīvitātes dēļ.* UNRRA'i tāpat jāgādā par pārvietoto personu repatriāciju. Kamēr vēl risinājās militārās operācijas, UNRRA'i nebija iespējams darboties frontes tiešā aizmugurē. Tāpēc pašas armijas bija tās, kas pirmās uzņēmās gādību par atbrīvoto zemju iedzīvotājiem un par pārvietotām personām Vācijā. Rīkojoties ar civillietu nozares „G-5" (Civil Affairs branch G-5) vidutājibu, tās gādāja pārtiku un pajumti, sargāja atbrīvoto un pārvietoto veselību, rūpējoties arī par satiksmes un citu dzīves nozaŗu atjaunošanu nepieciešamības ietvaros. Kad arī UNRRA'i bija atļauts piedalīties šajā darbā, Rietumeiropas zemes jau pašas spēja stāties pie palīdzības un atjaunošanas operācijām. Arī tad UNRRA spēja piegādāt vajadzīgāko daudz vietām Francijā, Beļģijā, Holandē un Norveģijā.

Armijas palīdzības darbs, jo īpaši attiecībā uz pārtikas piegādi, izbeidzas 1. septembrī. UNRRA tagad atpērk visus paliekošos palīdzības līdzekļus savam turpmākam darbam Eiropas kontinentā. Vācijā UNRRA's darbs izpaužas un izpaudīsies vai vienīgi tās „Displaced Persons assembly camps" (pārvietoto personu pulcināšanas nometņu) komandu aktivitātē. Šīs komandas pārvaldīs un vadīs „DP" nometnes tik ilgi, kamēr būs pabeigta repatriācijas programma. Apmēram oktobŗa vidū UNRRA uzņemsies pilnīgu atbildību par visu „DP" aprūpību. Šo darbu tad veiks UNRRA 450 komandas, katra ar 13 darbiniekiem. Pēc uzvaras dienas Eiropā — 1945. g. 8. maija apmācītas, attiecīgi apgādātas un darba norīkotas jau ap 330 šādas komandas. To locekļi ir gan amerikāņi, gan arī holandieši, beļģi, francūži, poļi, krievi un citi Vienoto Naciju piederīgie.

Kad UNRRA's misija attiecībā uz „DP" būs paveikta un kad palīdzības darbs Griekijā, Dienvidslāvijā, Čechoslovakijā un Polijā būs pārvarējis pirmos šķēršļus un ritēs pats no sevis, UNRRA'i aizvien vēl paliks uzdevums palīdzēt miljoniem trūkumcietēju Tālos austrumos — Kinā, Rītindijā un citur. Tikai tad, kad arī šis problēmas būs atrisinātas, UNRRA noslēgs savas grāmatas, jo būs sperts pirmais solis Vienoto Naciju pēckaŗa programmā, kas paredz kaŗā saplosīto pasauli atkal nostādīt uz kājām.

dienvidos mūsu karavīrus un palīdzēt viņiem? Talcinieku, darba roku un devības šim pasākumam, cik zinu, netrūktu." — Fišbachas nometnes „Vēstis" 1. sept. atzīmē: „Grūti mūsu karavīriem klājas Mitenvaldē, pie Garmišas-Partenkirchenas. Tur slimnīcā karavīri ar amputētiem locekļiem, arī pltn. Baltakmens. Stingra apsardzība, nevienu nepielaiž. Zviedrijas Sarkanā krusta pārstāvji, kas tur tuvumā, tāpat nevar palīdzēt."

Bavārijas LNK pr-dis

prof. Dr. A. Švābe 7. sept. ar tautskolu bij. dir. A. Dravnieku no Minchenes devušies uz Detmoldu, kur piedalīsies latviešu pārstāvības apvienotāja organa konstruēšanās apspriedēs ar prof. Dr. theol. K. Kundziņu no Flensburgas un prof. Dr. Fr. Gulbi no Lībekas.

Hanavas nometnē Frankfurtas pie Mainas

tuvumā 26. aug. 30 latviešu koloniju un nometņu delegāti, kas pārstāvēja 20.000 latviešu, pārsprieda bēgļu dzīves problēmas. Hanavas latviešu ģimnazijas dir. prof. E. Blese norādīja, ka vissāpīgākais ir skolu grāmatu trūkums. To savākšanai un izdošanai nolēma dibināt centrus Hanavā, Fišbachā, Mannheimā un Augsburgas Hochfeldē. Šiem centriem jārūpējas arī par skolotāju apmaiņu. Par latviešu presi trimdā referēja Hanavas „Latvja" red. L. Bērziņš. Atzina, ka mūsu presei jābūt tautas vienprātības stiprinātājai un tai jāuztur modrs tautas nacionāls gars. Tai jābūt neitrālai, objektīvai, un tanī nedrīkst izpausties personiskas kildas. Nometnes avīzes apmaiņas ceļā jāizplata arī citās nometnēs. Par tautiešu centieniem saglabāt vienotību Sabiedroto dažādajās okupācijas zonās referēja bij. finanču ministrs Dr. A. Valdmanis, raksturojot latviešu apvienotājā pārstāvībā izvirzāmos profesorus Kundziņu, Švābi un Gulbi par „nevainojamiem un baltiem - tiriem cilvēkiem, pret kuŗiem nevarēlu un nedrīkstētu pacelties neviena balss". Par darbu komitejās ministrs teica: „Ja šodien kāds cilvēks negrib ļaut otram latvietim strādāt, tad jājautā, kādēļ viņš to dara. Tad lai viņš nāk bezpartejiskas goda tiesas priekšā." Sanāksmes dalībnieki vienbalsīgi nolēma atzīt topošo latviešu vienoto pārstāvību Detmoldā. Nolemts regulāri rīkot Vidusvācijas latviešu komiteju delegātu sanāksmes, aicinot pārstāvjus arī no pārējās Vācijas. Nākamā sanāksme 30. sept. Vircburgā. - Latviešu Ziņu dienesta un vairāku latviešu izdevumu vadītāji un līdzstrādnieki Hanavas sanāksmes laikā atzina informācijas apmaiņas nepieciešamību un arī to, ka latviešu laikrakstu redakciju darbam jābūt pilnīgi neatkarīgam no komitejām, jo tikai tā latviešu prese arī trimdā var kalpot tīrai un objektīvai informācijai. Latviešu trimdas preses centru veidos Detmoldā, kur tagad atrodas LZD sēdeklis. Latviešu izdevumu visi eksemplāri saglabājami kādreizējai nodošanai Latvijas valsts bibliotēkai.

Studiju iespējas

UNRRA's 108. komanda Minchenē turpina organizēt universitātes brīvkursus studentiem — ārzemniekiem, var pieteikties arī vidusskolu absolventi, kam tiesības iestāties augstskolā. Komplektējot mācības spēkus no pašiem ārzemniekiem, darbošoties universitātes kursi medicīnā, techniskās zinātnēs, dabas zinībās, tieslietās, tautsaimniecībā un filozofijā. Kursiem pagaidām augstskolas tiesību nebūšot, bet neesot izslēgts, ka noklausītās lekcijas un noliktos pārbaudījumus vēlāk ieskaitīšot par līdzvērtīgu universitātēs veicamajam darbam. — Prof. Dr. med. E. Dārziņš no Marburgas pie Lānas norāda, ka turienes universitātes medicīnas fakultātē Baltijas valstu studentiem, kas studējuši vismaz 4 semestrus, šogad rezervētas 30 vietas. — Stud. med. dent. Valija Medne no Altētingas, kas pēdējās nedēlās apbraukājusi vairākas universitāšu pilsētas, mūs informē, ka studijām var pierakstīties Erlangenā, Bonnā, Marburgā un Heidelbergā. Pēdējā personīgi jāiesniedz pa anketai universitātei un militārai valdībai, bet dekānam — lūgums. Vai zobārstniecības nodaļa arī darbosies, nebija zināms. Anketā universitātei starp citu jāatbild uz jautājumiem: personiskā nostāja un uzskati iepretim mākslai, reliģijai, literātūrai u. t. t. Jāatbild arī par tematiem „Die Hauptziele meines Studiums" un „Meine Lebensbeschreibung". Biografija jāraksta arī anketā militārai valdībai. Studiju sākums 2. nov. Pēc anketām vien neuzņem, atbilde jāsaņem personīgi. — Informāciju studiju lietās Bavārijas LNK Latviešu bēgļu birojā Minchenē, Herzog-Rudolf-Str. 49, sniedz latviešu studentu pārstāvji no pl. 9—12. — UNRRA's valodu — angļu, franču un spāņu kursos, kur stundas maksa ir 80 fen., var pieteikties UNRRA's Minchenes mītnes „D" istabā.

Loengrīna nometne pārpildīta

Loengrīna ielas nometne, kuŗas adrese ir: DP Center No. 95/279, Lohengrinstr., Munich, pārpildīta. Nometnes latviešu vecākais inž. A. Berholcs norāda, ka 9. sept. tur mita jau 865 latvieši, lai gan paredzētas tikai 750 vietas. Jaunpienācējus uzņemt nevar. Pārpildītas arī latviešu pagaidu nometnes Minchenē, kur uzturas 440 tautiešu. Ar privāto mitekli atradušajiem Minchenē pašreiz 1.600 latviešu. — Latviešu sporta nodarbības Loengrīna nometnē vada N. Zilēvičs.

LATVIEŠI BAVĀRIJĀ

Pasts visā Bavārijā

Amerikāņu militārā valdība no 3. sept. atļāvusi arī privātvēstuļu satiksmi. Pasta darbības atjaunošana attiecas uz visu Bavāriju Reinas labajā krastā, izņemot Lindavas pilsētu un apriņķi franču okupācijas zonā. Privātajā vietējā un tālsatiksmē pielauts nosūtīt pastkartes un vēstules līdz 1.000 g. Atļauta arī sūtījumu ierakstīšana un piegādes paātrināšana (Eilzustellung). Visus vēstuļu sūtījumus tagad var nodot pārsūtīšanai aizlīmētus. — Izlietojot pasta satiksmes atjaunošanu, ieteicam visām latviešu komitejām, nometņu vadībai un ikvienam tautietim pārskatīt korespondenci, kas pēdējos mēnešos piesūtīta ar mūsu gadījuma braucēju pastu, lai visas adresātiem vēl nenogādātās vēstules, pastkartes un tml. steidzami nosūtītu jau pa kārtējo pastu tautiešiem amerikāņu okupācijas zonā. Arī tās vēstules, kas komiteju vai nometņu birojos gulējušas mēnešiem ilgi, saņēmējiem var nest svarīgas un gaidītas ziņas.

Bavārijas Sarkanais krusts saziņā ar Starptautisko Sarkano krustu norāda, ka tagad iespējama vēstuļu apmaiņa ar piederīgajiem ārzemēs. Šādas vēstules ar saņēmēja adresi un 25 vārdu tekstu rakstāmas uz Starptautiskā Sarkanā krusta formulāriem, kas dabūjami Starpt. Sarkanā krusta, Bavārijas Sarkanā krusta iestādēs un arī UNRRA's 108. komandas mītnē Minchenē („Deutsches Museum").

Pasta likmes līdzšinējas: pastkarte citpilsētu satiksmē 6 fen., vēstule 12 f., sūtījuma ierakstīšana 30 f., ekspressūtījumam (Eilzustellung) 40 f. klāt. Bavārijā tagad pieņem arī naudas pārvedumus pa pastu. Drukas darbus aizvien vēl nav atļauts pārsūtīt (kādēļ arī BLV piegādei mūsu lasītājiem joprojām jāpaliek ar mūsu gadījuma braucēju vidutājību). - Katrai pastkartei un vēstulei, uzrādot aploksnes mugurpusē nosūtītāju un tā adresi, ja teksts rakstīts latviski, jāpieraksta vārds „LATVIAN" (ja vāciski, tad „GERMAN").

Bavārijā apcietināti

vācu okupācijas laika Latvijas pašpārvaldes pirmais un iekšlietu ģenerāldirektors atv. ģen. O. Dankers un Rīgas apgabaltiesas pr-dis Viktors Dāle.

Altētingas latviešiem tagad nometne

Neiētingas ērtajā „Paulstift" namā, kur līdz šim bija virsnieku kafa slimnīca. Lai arī jaunajā nometnē nevar uzņemt visus A-gā un apkārtnē apmetušos tautiešus, bet ar to atrisināts ziemas telpu jautājums vismaz daudzbērnu ģimenēm un vecākiem cilvēkiem. Latviešu dzīvi jau no pag. g. augusta te vislabāk raksturo atsevišķs piemērs: karavīra sievas zobārstes Ilgas Stukules 10 cilvēku ģimene, to vidū 7 bērni, un vēl 2 vecāki tautieši visu ziemu bija spiesti mitināties kopā bavāriešu zemnieka mājas 2 mazās — neapkurināmās un mitrās istabelēs, kur vienīgais siltums nāca no pavarda, ja bija izdevies sadabūt kurināmo ēdiena pagatavošanai. UNRRA's pārzināmās nometnes latviešu komandants ir A-gas latviešu komitejas pr-dis, „Latgolas Bolss" bij. red. N. Trepša.

Altneihauzenas latviešu nometnē

(pie Vilseck'as Ambergas apriņķī, rietumos no Veidenas un ziemeļos no Ambergas) komitejas pr-dis L.U. bij. prorektors studentu lietās prof. Vilhelms Burkevics, locekļi bij. vispārīgā un zinātņu dep-ta dir. Arvīds Šņornieks un filoloģe Marija Udre, komandants agr. Vītols. No jūlija te darbojas tautskola, ģimnazijas 1. un 3. klase. Šoferu kursus vada inž. Valdis Nelke. Regulāri rīko priekšlasījumus Jelgavas lauksaimniecības akadēmijas lauks. fak-tes prof. Dr. Pēteŗa Starca vadībā. — 26. aug. notika brīvmāksl. Arv. Šņornieka dziesmu vakars ar latviešu komponistu un cittautu klasiku dziesmām. — Ar 43 Sudetijas latviešu bēgļiem šurp ieradies Kuldīgas pils. vecākais Antons Strazdiņš, kas Sudetijā organizējis latviešu bēgļu izbraukšanu uz rietumiem un atstājis Sudetiju kā pēdējais TP pārstāvis. Viņa rīcībā ziņas par daudzu tautiešu likteni Sudetijā, tās pieprasāmas ar rakstu A-nas latviešu nometnei, A. Strazdiņam.

Kultūrālā dzīve Augsburgas latviešu nometnēs

Augsburgā ir Baltijas valstu bēgļu 2 nometnes — Hochfelda un Haunštetenē, kuŗās prāvs skaits mākslinieku. Tie galvenām kārtām pulcējas ap Haunštetenes nometnē noorganizēto Baltijas tautu orkestri Latvijas radiofona un Nacionālās operas koncertmeistara Ed. Eiches vadībā. Haunštetenes kīnozālē nesen bija jau 4 koncerti ar orkestŗa un visu triju Baltijas valstu solistu piedalīšanos. Latviešu programmas dalā piedalījās dziedātājas V. Lesiņa un E. Selga, baletdejotāji Melanija Lence-Eiche, Pauls Fībigs, Ozols u. c. Pēc atklāšanas koncerta UNRRA's pārstāvis Šermanis pateicās māksliniekiem par viņu sniegumu un labo sadarbību. Pastāv nodoms trupu vēl paplašināt un sniegt izrādes regulāri. Haunštetenes nometnē nupat nākuši klāt Dailes teātŗa aktieris A. Mitrevics un Tautas teātŗa soliste Velta Zake-Liepiņa. — Latviešu ģimnazija Hochfeldas nometnē rīkoja literāri mūzikālu rītu. Par latvisku vērtēšanas mērauklu lasīja ģimnazijas dir. — Jelgavas skolotāju institūta bij. dir. E. Aistars, piedalījās stīdzinieku ansamblis koncertmeist. E. Eiches vadībā un solisti. — Artura Baumaņa redakcijā patlaban iespiež latviešu ābeci. *K. Le.*

Universitātes pilsētas Erlangenas

pievārtē, ziemeļos no Nīrnbergas, jaukā priežu mežiņā atrodas latviešu nometne „Camp 16, DP 5." Tanī mīt visvairāk no Drēzdenes un no Sudetijas ieradušies 158 latvieši, 10 lietuviešu, 30 igauņu un vēl ap 400 poļu un cittautībnieku. Pārtika pietiekama, bet bērni saņem tikai pieaugušo devu. Telpas — agrākās kaŗa gūstekņu mītnes pa dalai sapostītas, bet pēc salabošanas te paredzēts nometināt ap 600 Baltijas valstu bēgļu. Šinīs dienās Bēnes skolas pārz. Andr. Pīckaiņa vadībā sāks darboties pamatskola, kuŗas skolotāji būs Rita Rolava (vada arī bērnu dārzu), Erika Freiberga, Konstance Gaidule, inž.-kīm. Emīls Eidemanis un būvinž. Rich. Lācis. Kultūrālo darbu nometnē vada Latvijas konservātorijas prof. Olģerts Zīverss un aktrise Elīzabete Spalviņa, sporta nodarbības - mežk. Aleksandrs Rolavs. Pašā pilsētā un apkārtnē dzīvo vēl ap 100 latviešu. 15. aug. ievēlēta latviešu komiteja. *J. Baums*

Kārla Skalbes skola

tagad saucas Fišbachas nometnes (pie Nīrnbergas) pamatskola un ģimnazija. — Augusta vidū nometnē rīkoti plaši tautas svētki, lai saliedētu latviešus ciešākā nacionālā vienībā un lai reprezentētu mūsu kultūras sasniegumus un mākslu Sabiedroto pārstāvjiem. Svētki sākās ar latviešu tēlojošas un lietiškās mākslas izstādes atklāšanu, rādot gleznotāju, grafiku un koktēlnieku Jāņa Šteinberga, Jāņa Jablonska, Jāņa Arnīša, Erikas Šteinbergas, Frīdr. Vīksnes, Noras Drapčes, Margrietas Kovaļevskas, Rob. Sudara un Mik. Geistauta darbus. Tautas mākslas skatē savukārt bija redzami latviešu tautiskie audumi, segas, rotas lietas, daiļamatniecības izstrādājumi — rokdarbi un sīklietas. Latviešu dziesmu, mūzikas un deju vakarā piedalījās brīvmāksl. F. Valdmaņa vadītais jauktais koris, tautas deju ansamblis skol. E. Nātriņas vadībā, čellists J. Adamsons, vijoln. A. Matīsons un brīvmaksl. A. Silińa. — Nometnē darbojas nevien šofeŗu un lauksaimniecības zināšanu papildināšanas kursi, bet arī būvamatu, metallapstrādāšanas amatu un tekstilrūpniecības amatu sekcijas. *LZD*

— Nometnes kultūrālais darbs un izstādes izpelnījušās nevien amerikāņu vadības, bet arī tuvējas poļu kaŗavīru lielas nometnes „Langwasser" augstu cildinājumu. Poļu kaŗavīru iespiestais laikraksts „Pismo Zołnierza" 25. aug. Latvijas tautas un valsts vēstures traģikai, Fišbachas latviešu centieniem un izstāžu mākslinieciskai vērtībai veltījis rakstus veselā liela formāta lappusē, sniedzot arī Latvijas valsts mazā ģērboņa atveidu un virsrakstā latviski liekot vārdus „Tev mūžam dzīvot, Latvija!"

Ingolštates nometnē pie Donavas

mīt 530 tautiešu, kas še pulcējušies jau no maija sākuma. Dalai izdevies novietoties labās telpās, citiem turpretim jāiztiek ar ļoti nepiemērotām. Visai pietiekamu uzturu dod UNRRA. Apm. 80 personu, lielāko tiesu vienīnieki, apvienojušies kopgaldā. Rudbāržu tautskolas pārz. T. Grasis un Mālpils tautskolas pārz. E. Eicēns vada kori, kuŗa repertuārā jau ap duci dziesmu. Bijis 14. jūnija piemiņas brīdis, latvisks Jāņu vakars ar koncertu un Līgo uzvedumu, K. Skalbes piemiņas vakars, literāras debates un vēl citi sarīkojumi. Latviešu dziesmas un mūziku tiem devuši Latvijas konservātorijas prorektors prof. Alfrēds Ozoliņš, kam UNRRA uzdevusi visu Ingolštates ārzemnieku nometņu mūzikas dzīves vadību, pianiste Biruta Ozolińa un nometnes koris. Pirmos soļus speŗ arī drāmas un tautisko deju trupa, kas cer visā drīzumā iepriecināt tautiešus ar uzvedumiem. — Ingolštates latviešu nometnes vadītājs ir Rīgas telefona kantoŗa bij. darbinieks Kārlis Reinfelds, viņa palīgi — Liepājas apgabaltiesas civīlnodaļas tiesn. Edg. Bērziņš, uzņēmuma īp-ks Rīgā Kārlis Zālītis, pašvaldības darbin. Jānis Lācis, būvinž. Haralds Erdmanis un kooperācijas darbin. Rob. Evalds. — Nometnē savākti ap 20.000 Bavārijā un pārējā Vācijā dzīvojošo tautiešu saraksti, ir ziņas arī par vairāk tūkstošiem mūsu kaŗavīru Ziemeļvācijas gūstekņu nometnēs. — Lai arī telpas visiem nav vienādas, nometnei ir savs jaukums — pašā vidū jauks parks. Līdzās sporta laukums, ko cītīgi izmanto sportisti. Tie vairākkārt sacentušies ar amerikāņu un lietuviešu basketbolistiem. Sporta kopu vada A. Aizstrauts. — Nometnes kārtība stipri brīva, drīkst iziet un ieiet bez ierobežojumiem. — Kopš 19. jūlija nometnē iznāk spiestuvē iespiests informācijas biļetens „Dievzemīte", ko vada viens no Jelgavas „Zemgales" redaktoriem Arvīds Bolšteins. „Dievzemīte" nokļūst arī citās latviešu nometnēs Augsburgā un Eichštetē, cenšoties sniegt arī latviešu dzejnieku darbus. — No jūnija beigām darbojas Gaujienas ģimnazijas dir. J. Osīša vadītā pamatskola ar 50 skolēniem un 12 skolotājiem. — Nometnes adrese: Latvian Camp (Camp „G"), Auf der Schanz 5, Ingolstadt.

Arv. B.

Markt-Oberdorfā

un apriņķī, dienvidos no Kaufbeirenas, privāti dzīvo ap 60 latviešu, kas saņem 2 vācu pārtikas kartītes un, kā visi ārzemnieki šajā apriņķī, vēl 3 markas dienā devu izpirkšanai. Kā jau Piealpu novadā, te redz tikai pļavas, aplokus ar ganāmpulkiem un mežu pudurus. Trūkst dārzeņu un augļu. Latviešu komiteju vada šachists mag. oec. Arkad. Stabiņš, LSK pārstāvis Latvijas Bankas bij. dir. Eduards Švēde. Latviešu vidū arī ātrslidotājs cand. med. Elmārs Bite ar ģimeni, Latvijas ārstniecības augu uzņēmuma vad. mag. pharm. Rob. Jakobsons u. c. Nometnes nav, un tāpēc dala tautiešu domā doties turp, kur latvieši jau lielākā pulkā.

R. J.

Memmingenā

un apkārtnes ciemos dzīvo 326 latvieši, kuŗu lielākā dala mīt privāti. Visi saņem ārzemnieku pārtikas devu. Uz nometni („Fliegerhorst", Memmingen) pāriet tikai tie, kam pašu iekrātais padoms sāk izsīkt. Tādu tautiešu te jau ap 30. Rosīgi darbojas Latviešu komiteja (Latvian Committee, Oberbachgasse 6, Memmingen), kārtodama tautiešu ikdienas vajadzības. Komitejas pr-dis J. Šilinskis, sekretārs Fr. Kivelītis. Līdztekus komitejai darbojas Latvijas Sarkanā krusta pārstāvniecība (Latvian Red Cross, Bahnhofstr. 6, Memmingen), ko vada Slokas māc. J. Mekšs. Tautiešiem tā noorganizējusi medicīnisko palīdzību — mazu ambulanci, kuŗā ik dienu brīvprātīgi dežūrē kāds no latviešu ārstiem. To vidū Dr. Alfrēds Lazdiņš, Dr. Marta Ozolińa, Dr. Olga Olava, chirurgs Dr. Lotārs Ramiņš, Dr. Ira Ramińa u. c. Smagu slimības gadījumu nav, bet ilgajās gaitās svēšumā katram pe veselības rūpei. Latviešu dievkalpojumi Memmingenas baznīcā ik pārnedēļas, tos pārmaiņus vadot māc. J. Mekšam un māc. T. Zīrakam no Rīgas. — 26. aug. „Kinderlehr" baznīciņā bija LSK pārstāvniecības un Memmingenas draudzes garīgs koncerts, kuŗā piedalījās brīvmāksl. E. Mekšs, dziedātāja K. Aizpore-Grapa un vijoln. P. Abele. Koncerts tautiešos radīja lielu sajūsmu un prieku. Baznīciņa bija pilnum pilna, un klausītāju acīs brīžiem mirdzēja aizkustinājuma asaras. Saziedotie līdzekļi būs mazs atbalsts trūcīgiem tautiešiem. — Memmingenas apkārtnē dzīvo „Brīvās Zemes" ārlietu red. Valdemārs Strautmanis, kuŗa brālis — „Rīta" un citu latviešu laikrakstu ārlietu red. Arturs Strautmanis pēc Vācijas kapitulācijas no Kurzemes vēl laimīgi nokļuvis Zviedrijā. Ziņa par to pienākusi viņa sievai ar sūtņa K. Zariņa vēstuli no Londonas. *A. M.*

. . . UN CITUR

Latvijas republikas

valsts un ministru prezidentam Dr. Kārlim Ulmanim, ko Latvijas okupanti 1940. g. vasarā slepenībā apcietināja un aizveda uz Pad. Savienību, 4. septembrī pagāja 68. dzīvības gads. Minchenē tagad apmetušies tuvinieki, kas vēstis no viņa saņēmuši vēl pirmajās dienās pēc Vācijas - Pad. Savienības kaŗa sākšanās 1941. g., domā, ka prezidents joprojām dzīvs un atrodas apcietinājumā vai trimdā kautkur Pad. Savienībā.

— Mūsu dižajam dzejniekam un lielajam trimdiniekam Jānim Rainim 11. sept. 80. dzimšanas diena.

Mūsu pilsētu jubilejas

500 gadu jubileja šogad Tukuma pilsētai (1943. g. 6.941 iedz.), kas dibināta 1445. g. Pērn 700. pastāvēšanas gadskārta pagāja 1244. g. dibinātai Ventspilij (1943. g. 13.579 iedz.), kas šogad tātad var atzīmēt jau savu 701. dzimšanas dienu. Gandrīz tik pat vecā Valmiera (9.225 iedz.) šogad var atzīmēt savu 660 gadu pastāvēšanu, kamēr kādreiz romantiskie Talsi (3.727 iedz.), lai arī pirmo reizi minēti 1231. g., šogad atskatās uz 655 gadiem no savas oficiālās dibināšanas 1290. g. Veselus 600 gadus vēlāk dibināta mazā Viesīte (1.226 iedz.) Jēkabpils apriņķi, kuŗai šogad 55 g. mūžs.

Jelgavai - Zemgales metropolei (1943. g. 30.809 iedz.), kas pag. vasaras beigu cīņās tikpat kā noslaucīta no zemes virsas, šogad 680 gadu pastāvēšanas jubileja. 1275. g. dibinātai Daugavpilij (28.579 iedz.), kuŗa tāpat smagi cietusi jau 1941. g. un jo īpaši pag. vasarā, kad bolševiki spieda atpakaļ vāciešus un tie savā atkāpšanās ceļā spridzināja un postīja visu, kas mūsu pilsētās vēl bija palicis vesels, šogad 670 g. pastāvēšanas atcere.

Padomju Latvijā

Padomju radio ziņo, ka kādā plašā strādnieku sanāksmē, kuŗā ieradās komūnistu partijas sekretārs Kalnbērziņš un Rīgas Kirova rajona sekretārs Sokolovs, Kalnbērziņš teica: 1940. g. brīvajās vēlēšanās lauta nobalsoja par padomju varu. Sanāksmes dalībnieki nosūtīja telegrammu Stalinam. - Lai Rīgas uzņēmumiem nepietrūktu kurināma, visiem Rīgas pilsoņiem jāpiedalās kurināmā sagādē. Dzelzceļnieki iesaistījušies sociālistiskā sacensībā, lai sagādāto malku transportētu uz Rīgu, apņemoties malku vagonos iekraut triecientempā. - Padomju Latvijas 5 gadu pastāvēšanas svētku dienā Rīgas operā notika svinīga sanāksme, kuŗā deputāts Plēsums nolasīja simttūkstošu latviešu parakstītu vēstuli Stalinam. Baltijas kaŗa apgabala komandiera apsveikumā Latvijas tautai teikts: Darot galu Ulmaņa fašistiskā režīma pastāvēšanai, tauta 1940. gadā pārņēma varu savās rokās un sāka laimīgāko posmu savā vēsturē. Nav šaubu, ka Latvija īsā laikā pārvērtīsies par vienu no priekšzīmīgākām republikām. - Latvijā kāds darba zemnieks dabūjis spekulanta nolaisto saimniecību; tagad tā jau savesta priekšzīmīgā kārtībā. - Pēc „Sarkanās Manufaktūras" ierosinājuma Padomju Latvijā izsludināta plaša sociālistiska sacensība par godu Padomju Savienības uzvarai. Ar to būs jāpanāk latviešu vēstulē Stalinam minēto saistību izpildīšana, mobilizējot visus tautas spēkus produkcijas celšanai, kvalitātes uzlabošanai, pašizmaksas palētināšanai u. t. t. - Latvijas iedzīvotāji - strādnieki, ierēdņi un zemnieki sañem vienveidīgas jaunas pases, kas apstiprina Pad. Savienības pavalstniecību. - No Kalnbērziņa radiorunas: „Ir laiks izmest no galvas cerības uz zviedru vai angļu laikiem; domāt par brīvību un neatkarību ir nodevība pret krietniem Latvijas pilsoņiem - īstajiem patriotiem." - Leņingradas speciālisti atjaunojuši Keguma spēkstaciju. - Latvijas PSR galvas pilsēta vienā no saviem skaistākajiem parkiem nolēmusi uzstādīt Pētera 1. pieminekli, kas pēc izcelšanas no jūŗas dibena atradies kādā Rīgas noliktavā. - Rīgas augstskolā sākušies valsts pārbaudījumi. Pārbaudījumu komisijas pr-dis prof. Miške. Pirmajā dienā studenti simtprocentīgi izturējuši marksisma un leņinisma pārbaudījumus. Pienācīgi piesavinājušies marksisma un leņinisma mācības, tie pratīs vadīt sociālistisko dzīvi. - Daiļes teātris izrāda Vīļa Lāča jauno lugu „Uzvara", kas veltīta nesenās pagātnes cīņām. To iestudējis nopelniem bagātais rež. Smilģis. Svarīga loma lugā uzticēta E. Bramberģei.

ĀRLIETAS

(Pēc „The Stars and Stripes")

5 lielvalstu ārlietu ministru

padome sanāk uz pirmo sēdi 11. sept., Londonā.

— DP (pārvietotā persona) drīzi kļūs par retumu, ziņo no Berlīnes „Associated Press" korespondents Dāniels Deliss. Eiropas kaŗam beidzoties, pāri par 6,5 milj. pārvietoto personu nokļuva Sabiedroto invāzijas armiju labdarības atbildībā. Šodien Rietumvācijā to palicis zem 2 milj. Pēdējos 4 mēnešos repatriētas ap 4.500.000, bet līdz 1946. g. 1. janvārim cer, ka DP skaitu samazinās zem 600.000. „Tas, ka kaŗš beidzās pavasarī, nevis rudenī, izglābis dzīvību vismaz 1 miljonam", komentē kāds amerikāņu oficiāls pārstāvis. „DP mums vairs neeksistē kā problēma, pirms mums jāstājas pie 12 miljonu vāciešu pakāpeniskas izvietošanas, tiem plūstot no Pad. Savienības un Polijas okupētajām zemēm austrumos. Ja DP jautājuma kārtošana risinātos bargā salā, tad tie nosaltu vai nomirtu badā." Sabiedroto iestādēm tomēr bijis daudz grūtību ar dažām DP grupām. Sabiedroto militārā policija ziņoja, ka tā atrod arī tādus DP no Pad. Savienības, kas baidās atgriezties pašu zemē, jo grūti izšķirt, vai viņi bijuši militāri gūstekņi vai arī t. s. strādnieki — vergi. — Dažādu tautību pārvietotās personas burtiski tūkstošiem pieliek visas pūles, lai tikai paliktu Vācijā, jo viņi vai nu apmetušies uz vāciešu īpašumiem vai arī iedzīvojušies vāciešu ģimenēs.

— Šoruden un ziemā, kā ziņo „UP", smalki ģērbtās amerikānietes valkas savus tērpus gaŗākus ar noteiktāk izteiktu vidukļa līniju. Kleitu modes krāsa būšot melnā. Sieviešu vakartērpi būs atkal gaŗi ar turnīras mugurpusi, aplikācijas veidojumiem un tunikām līdzīgi. Dāmu mēteļiem modē „tweed'a" audumi. Sporta kostīmiem piederas jaunzelta čūskveidīgās kakla rotas un teļa vai kazādas kurpes.

Kārlis Kārkliņš

Dzimtene

Tev, dzimtene, es dziedu dziesmu savu,
Tev sūtu sveicienus no tālienes,
Man miera svešā zemē nava,
Es kaisli alkstu tavas pajumtes.

Pie tevis sienas manas bērnu dienas,
Pie tevis saistās mana dzīvība,
Es svešas zemes nealkstu nevienas,
Tik tavā saulē mana brīvība.

Zinaīda Lazda

Naktīs

Es naktīs mostos
Un trūkstos kājās,
It kā es postos
Negaidot mājās.

Kā dzīvu vīdu
Jūŗas viļņaino selgu,
Tai pāri slīdu
Ar vēja velgu.

Tad Kurzemes vīle . . .
Sirds salec un stājas.
Tik viļņi un dzīle
Veļas, veļas un klājas.

Mūsu abonentiem: pirmais „BLV" abonements ir par septembri un oktobri. Nākamiem 2 mēnešiem tas jāatjauno vēlākais līdz 1. oktobrim.

Normālai pasta darbībai Bavārijā atjaunojoties, visi manuskripti ar redakcijai domātu korespondenci, pasta naudas pārvedumi ar ziedojumiem „BLV" abonēšanai un citām summām redakcijai līdz ar vēstulēm galv. redaktoram sūtāmi vienīgi uz vārda pēc adreses: Viktors Baltkājis, Waxensteinstr. 49, München 25, Oberbayern (13b). - *Nekādā ziņā nedrīkst sūtīt naudu vēstulēs, arī ierakstītās nē. Lai sūtījumi pienāktu ātrāk, ieteicams izlietot ekspressūtījumu iespējas (Eilzustellung).*

Izdevējs: Bavārijas LNK informācijas birojs.

Galvenais redaktors: Viktors Baltkājis.

Publisher: Information Bureau of the Latvian National Committee in Bavaria.

Editor-in-Chief: Viktors Baltkājis.

„Bavārijas Latviešu Vēstneša"

atsevišķi eksemplāri un izlikšanai latviešu komiteju mītnēs un latviešu bēgļu nometnēs dabūjami pret ziedojumiem redakcijas izdevumu segšanai redakcijā, Latvijas Nacionālās komitejas mītnē Minchenē, Herzog-Rudolf-Str. 49. Turpat adresējama visa „Bavārijas Latviešu Vēstnesim" domāta korespondence un informācija. Līdzstrādniekus lūdz pieteikties, iesūtot manuskriptus par sava apgabala, novada, nometnes vai pilsētas latviešu bēgļu dzīvi. Citur Vācijā iznākošo latviešu izdevumu redakcijas lūgtas regulāri piesūtīt apmaiņas eksemplārus (2).

Dodot iespēju latviešu bēgļiem Bavārijā un arī visā pārējā Vācijā un Austrijā nodrošināties ar „Bavārijas Latviešu Vēstneša" numuriem, atklāta abonementa pieņemšana. Latviešu komitejām un latviešu nometņu vadībai jāpaziņo redakcijai, cik komitejā reģistrēto vai nometnē dzīvojošo tautiešu vēlas laikrakstu abonēt. Pieteikto eksemplāru skaitu tad paredzēs arī uz priekšu, lai pēc iznākšanas ar mūsu gadījuma pastu tos varētu nosūtīt abonentu pieteicējai komitejai vai nometnei. Abonementu pieņem ik uz divi mēnešiem pret katra abonenta labprātīgu ziedojumu, no piecām vācu markām sākot. Ziedojumu kopsumma piesūtāma reizē ar abonentu skaita pieteikumu. Abonements atjaunojams vismaz mēnesi pirms iepriekšējā abonementa izbeigšanās. Par laikraksta savlaicīgu nesaņemšanu vai abonementa pātraukšanu tēchnisku iemeslu dēl redakcija atbildību nevar uzņemties.